

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 4.4.2007
KOM(2007) 158 lõplik

**KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE JA REGIOONIDE KOMITEELE**

**Monterrey konverentsist Euroopa konsensuseni arengupoliitikas – kuidas täita võetud
kohustusi**

{KOM(2007) 163 lõplik}
{KOM(2007) 164 lõplik}

SISUKORD

Sissejuhatus	3
1. Euroopa liit täitis oma üldkohustuse suurendada arenguabi 2006. aastaks, kuid edasistest tähtaegadest kinnipidamiseks tuleb teha täiendavaid kooskõlastatud jõupingutusi.....	3
2. EL vajab rakenduskava kaubandusabi suurendamiseks, et arengumaadel oleks võimalik turgude avamisest kasu saada	5
3. Komisjon teeb ELi abi parandamiseks ja tõhustamiseks ettepaneku koostada tegevusjuhendi tööjaotuse kohta arengupoliitikas	6
4. Kokkuvõte	6

SISSEJUHATUS

Euroopa Liit võttis 2005. aasta detsembris vastu Euroopa konsensusarengupoliitikas, omistades seeläbi arengupoliitikale keskse koha liidu välistegevuses ja senisest suurema poliitilise mõõtme. Nõukogu, parlamenti, komisjoni ja kõiki kahtekümmend seitset liikmesriiki seob esimest korda ühine nägemus, mis annab liidu tegevusele vajaliku raamistiku, et võidelda tõhusamalt vaesuse ja kasvava ebavõrdsuse vastu maailmas ning lahendada sidusamalt ülemaailmseid probleeme, nagu kliimamuutused, energeetika, ränne, turvalisus ja üleilmastumise sotsiaalne mõõde. Euroopa konsensusarengupoliitikas on üks säästva arengu strateegia olulisi mõõtmeid ja kuulub nüüdsest ELi üldeesmärkide hulka.

EL on teadlik, et arengupoliitikat toetatakse juba praegu paljude oluliste vahenditega. Ta on otsustanud sellele vaatamata oma abi märkimisväärselt suurendada, sest see näib praegu aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks vajalikum kui kunagi varem.

Pärast 2002. aastal Monterreys toimunud arenguabi rahastamise konverentsi võttis EL endale kohustuse eraldada 2015. aastaks 0,7% oma rahvamajanduse kogutulust arenguabiks, tõstes selleks arenguabi osakaalu 2006. aastal 0,39% ja 2010. aastal 0,56% oma rahvamajanduse kogutulust. Ta aitas samuti aktiivselt kaasa abi tõhusust käsitleva Pariisi deklaratsiooni vastuvõtmisele ja kohustus seeläbi reformima süvitsi oma abisüsteemi.

Euroopa Liit teab, et partnerriigid vastutavad oma arengu eest ennekõike ise, ning kohustub pakkuma neile sellist abi, mis vastaks nende konkreetsetele vajadustele. Sellele vaatamata on liidul arenguprotsessis oma osa, kuna ta investeerib sotsiaalsektoritesse, infrastruktuuridesse ja institutsioonilistesse reformidesse ning toetab hea valitsemistava ülevõtmise nimel tehtavaid jõupingutusi.

Uus arengumaade ja Euroopa Liidu vaheline arenguabi raamistik erineb kõikidest varasematest ja ühendab abi andmise poliitilise dialoogiga. Euroopa Liit peab toimima otsustavalt ja tema mõjujõud peab vastama tema eraldatud vahenditele.

Nõukogu on volitanud komisjoni tagama nimetatud kohustuste täitmise järelevalve. Võttes arvesse viimaseid analüüse, tehakse võetud kohuste täieliku täitmise tagamiseks kolm ettepanekut.

1. EUROOPA LIIT TÄITIS OMA ÜLDKOHUSTUSE SUURENDADA ARENGUABI 2006. AASTAKS, KUID EDASISTEST TÄHTAEGADEST KINNIPIDAMISEKS TULEB TEHA TÄIENDAVAD KOOSKÕLASTATUD JÕUPINGUTUSI

2002. aastal võttis Euroopa Liit endale kohustuse eraldada üheskoos 2006. aastal 0,39% oma rahvamajanduse kogutulust arenguabiks. Liit saavutas selle eesmärgi ja isegi ületas seda, suunates 2006. aastal 0,42% oma rahvamajanduse kogutulust arenguabiks.

Et hinnata seda saavutust, olgu võrdluseks toodud järgmised andmed:

- 2006. aastal moodustas ELi arenguabi 48 miljardit eurot, mis on märkimisväärselt rohkem kui 2004. aastal (35 miljardit) ja 2005. aastal (45 miljardit);
- ühe liikmesriigi abi ületas 1% tema rahvamajanduse kogutulust;
- kümme uut liikmesriiki, kes ühinesid liiduga 2004. aastal, eraldasid varem arenguabiks üksnes väikesi summasid, kuid on vahepeal oma abi kahekordistanud, tõendades sellega, et nad on valmis täitma ühenduse õigustikku ja soovivad saavutada endale võetud eesmärgi;
- see summa teeb aastas peaaegu 100 eurot iga Euroopa Liidu kodaniku kohta ja 40 eurot iga arengumaade elaniku kohta, kellel on elamiseks alla 1 dollari päevas.

Ameerika Ühendriigid kulutavad samal ajal arenguabile 0,17% oma rahvamajanduse kogutulust ehk 53 eurot ühe kodaniku kohta. Jaapani puhul on need näitajad vastavalt 0,25% ja 69 eurot.

Liikmesriikide osa ühises panuses on siiski väga erinev. Kui mõned neist kulutavad arenguabile üle 0,80% oma rahvamajanduse kogutulust, mis ületab tublisti ka kõige julgemad eesmärgid, siis teised jäävad liidu keskmisest või oma eesmärkidest kaugele maha või eraldasid 2006. aastal arenguabile vähem raha kui 2005. aastal. Samuti on selge, et suur osa täiendavatest abivahenditest eraldatakse võlakergenduse näol. Eelseisvate aastate väljakutse on jätkata arenguabi suurendamist tervikuna, kuid vähendada selles võlakergendusmeetmete osakaalu.

Liidu abi saajate hulgas on tähtsusjärjekorras esimene Aafrika. Seda näitab konkreetselt ka asjaolu, et ta saab juba praegu vähemalt pool ELi abist, mis peaks alates 2010. aastast täienema veel 10 miljardi euro võrra.

EL liigub seega üldiselt tempos, mis võimaldab tal täita 2010. aastaks oma kohustused, kuid selleks et praegune areng ei katkeks ja jätkuksid edusammud, on vaja tagada neile piisav poliitiline ja avalikkuse tugi. Teatavate liikmesriikide puhul täheldatud abi kasv tuleneb seni osaliselt võlgade tühistamisest või muudest ühekordsetest meetmetest, eelkõige humanitaarabi valdkonnas. Et nende abieelarve kasvutendents jätkuks, on tulevikus vaja luua kavad uute abivahendite eraldamiseks.

Kuigi üldine olukord on hea, on selle taustal palju erinevusi ning tuleb tähelepanelikult jälgida liidu abieelarve arengut. Seetõttu teeb komisjon ettepaneku, et iga liikmesriik koostaks enne 2007. aasta lõppu tegevuskava, mis tagaks abisummade järkjärgulise suurenemise 2010. ja 2015. aastaks, et liidu ega riigi tasandil ei kaldutaks kõrvale võetud kohustuste täitmisest.

2. EL VAJAB RAKENDUSKAVA KAUBANDUSABI SUURENDAMISEKS, ET ARENGUMAADEL OLEKS VÕIMALIK TURGUDE AVAMISEST KASU SAADA

Vaatamata soodustollimaksule, mida kohaldatakse maailma kõige vaesemate riikide suhtes, eriti Euroopa turul, on nende osa rahvusvahelises kaubavahetuses ikka veel tühine. Viimaste aastate jooksul on jõutud üksmeelele, et ainuüksi kaubanduspoliitika (sealhulgas näiteks tollipoliitika) rakendamiseks antavast tehnilisest abist ei piisa, vaid koostööstrateegiate raames tuleks samuti toetada tootmisvõimsuse arendamist, kaubandusega seotud infrastruktuure ja toimetulekut muude takistustega, mis tõkestavad arengumaadel oma kaupade pakkumist.

EL võttis endale 2005. aasta detsembris kohustuse tõsta arengumaadele antavat kaubandusabi alates 2010. aastast kokku 2 miljardile eurole aastas. See summa sisaldab 1 miljardit eurot ühenduse abi, millele lisandub 1 miljard eurot kahepoolset abi liikmesriikidelt.

Nõukogu kutsus 2006. aasta oktoobris komisjoni ja liikmesriike üles leppima kokku ühises kaubandusabi strateegias. Komisjoni arvates peaks kõnealune strateegia hõlmama järgmist:

- ELi kaubandusabi maht tõuseb 2010. aastaks 2 miljardile eurole aastas, nagu välja kuulutatud. Komisjon püsib oma kohustuse täitmisel graafikus. Et liikmesriigid suudaksid täita oma kohustusi, peaks nende abi jõudma 2008. aastaks 600 miljoni euroni. Kui see ei peaks õnnestuma, tuleb olukorra parandamiseks ette näha erimeetmed;
- märkimisväärne osa kõnealustest vahenditest eraldatakse majanduspartnerluslepingute raames AKV riikidele. Strateegias tuleks täpsustada AKV riikidele kavandatud summa;
- tehakse kindlaks partnerriikide vajadused, lähtudes nii nende endi hinnangutest kui ka olemasolevatest rahvusvahelistest mehhanismidest. Kodanikuühiskonna ja erasektori osalemine selles protsessis on väga oluline ning seda tuleb hõlbustada. Lisaks tuleb tagada, et ELi toetatavad meetmed ja reformid oleksid jätkusuutlikud;
- abi tõhustamiseks viiakse ellu väljakuulutatud reformid, mis käsitlevad eriti ühiste kavade väljatöötamist, tööjaotust, lähendamist ja tõhusaid abi andmise viise, näiteks eelarvetoetust ja kaasrahastamist;
- AKV piirkonnad moodustavad piirkondlikud fondid, mis võimaldavad katta majanduspartnerluslepingute raames tuvastatavad vajadused ja toetavad piirkondlikku integratsiooni, luues kanali ELi abi sidusaks andmiseks. aastal loodud infrastruktuuripartnerlus Aafrikaga on üks esimesi seda laadi algatusi. Infrastruktuuripartnerluses osalevad juba mitu liikmesriiki ja selle ühismeetmega kutsutakse liituma ka teisi liikmesriike.

3. KOMISJON TEEB ELI ABI PARANDAMISEKS JA TÕHUSTAMISEKS ETTEPANEKU KOOSTADA TEGEVUSJUHENDI TÖÖJAOTUSE KOHTA ARENGUPOLIITIKAS¹

Viimastel aastatel on arenguabiga seotud koostöömeetmete laienemise ja nende arvu mitmekordistumise tõttu tekkinud süsteem, mida partnerriikidel on keerukas ja kulukas hallata.

Komisjon toetab aktiivselt ühtlustamise nimel tehtavaid jõupingutusi, mis on kesksel kohal abi tõhusust käsitlevas Pariisi tegevuskavas, mida liit täielikult toetab.

Seoses sellega on väga olulised kolm valdkonda.

- Tööjaotus. Komisjoni on teinud ettepaneku koostada vabatahtlik ja paindlik ELi tegevusjuhend, mille eesmärk on toetada rahastajate tegevuse vastastikust täiendavust, et abi oleks tõhusam.
- Partnerriikide omavastutus ja koostööprogrammide kooskõlla viimine nende strateegiate ja menetlustega. Kumbki nimetatud põhimõte on sätestatud Pariisi deklaratsioonis ja Euroopa konsensuses, kuid tegelikkuses ollakse nende saavutamisest veel väga kaugel. Ühest küljest ei arvestada partnerriikide eelarvetsükli, teisest küljest vähendab ülemääraste tingimuste kehtestamine abi järjepidevust ja prognoositavust. Komisjoni arvates oleks aeg hakata kohaldama "lepingu" põhimõtet, mis on seotud konkreetsete tulemustega aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel, selle asemel et kontrollida igal aastal, kas iga rahastaja tavapärased tingimused on täidetud.
- Abi andmise korraldus. Lähiajal peaksid eelistatud abi andmise vormideks saama programmikohane abi ja eelarvetoetus, kuigi samal ajal ei tohiks välistada ka muid abi andmise viise, kui ilmneb, et need on asjakohasemad. On selge, et abi killustatus ja väikeste projektide paljusus toob kaasa ülemäärase kulu ja tõhususe languse, nagu näiteks Tansaania, kus ainuüksi tervishoiuvaldkonnas eksisteerib kõrvuti 600 alla miljoni euro suuruse eelarvega projekti.

Kõnealuste reformidega peavad kaasnema otsustavamad edusammud kahepoolse abi ja ühenduse abi programmide ühendamisel.

4. KOKKUVÕTE

EL on võtnud endale arenguabi valdkonnas kõige kõrgemal poliitilisel tasandil suured kohustused. Ta on otsustanud tõsta järk-järgult oma abi mahtu, nii et see kerkiks 2015. aastaks 0,7% rahvamajanduse kogutulust (164 eurot iga Euroopa Liidu kodaniku kohta aastas), ja võtta vajalikke meetmeid liidu abi tõhustamiseks tervikuna.

Meil tuleb minna sõnadelt üle tegudele. See eeldab oma kohustuste täitmist ja poliitilist tahet. Seejuures ei ole vaja muuta liidu institutsioonide vahelist tasakaalu ega suurendada komisjoni volitusi arenguabi valdkonnas. Euroopa Liit tuleb lihtsalt muuta tugevamaks ja tõhusamaks ning luua parem tulevik maakera kõige haavatavamatele ja nõrgematele elanikele. Selleks peab aga kogu liit andma oma panuse.

¹ KOM(2007) 72.